

Examen VMBO-GL en TL

2022

tijdvak 1
vrijdag 20 mei
13.30 - 15.30 uur

economie CSE GL en TL

Dit examen bestaat uit 45 vragen.

Voor dit examen zijn maximaal 58 punten te behalen.

Voor elk vraagnummer staat hoeveel punten met een goed antwoord behaald kunnen worden.



Meerkeuzevragen

Schrijf alleen de hoofdletter van het goede antwoord op.

Een zonnige investering

Bij de beantwoording van de vragen in deze opgave moet je soms gebruikmaken van informatiebron 1 en 2 in de bijlage.

Munir en Nellie hebben in de loop van de jaren een mooi bedrag gespaard. De rente bij de spaarbank is de laatste jaren erg laag. “Het spaargeld levert te weinig op”, zegt Munir. “Wij willen met dit geld een hogere opbrengst bereiken.”

- 2p 1 Maak van onderstaande zinnen een economisch juiste tekst door de juiste woorden te kiezen.

Doe het zo: Noteer de nummers (1), (2) en (3) op je antwoordblad. Vul bij de nummers de juiste woorden in. Kies uit de woorden die tussen haakjes staan.

Als Munir en Nellie gaan sparen verplaatsen ze ...**(1)**... (huidige / toekomstige) consumptie naar ...**(2)**... (de toekomst / het heden). Als de inflatie hoger is dan de ontvangen rente zal de ...**(3)**... (koopkracht / nominale waarde / rente) van hun spaargeld dalen.

“Kunnen we ons spaargeld niet beter beleggen in aandelen?”, vraagt Nellie. “Ik ken een bedrijf dat zonnepanelen produceert, SolProducts nv. De winst bij verkoop van dit aandeel (de koerswinst) had ons meer opgeleverd dan de 0,1% rente bij de spaarbank.”

Gebruik informatiebron 1.

- 2p 2 Op 1 januari 2014 stond er € 5.000 op de spaarrekening van Munir en Nellie.
→ Bereken de koerswinst in euro's op 1 januari 2017 als zij op 1 januari 2014 van hun gehele spaargeld deze aandelen SolProducts hadden gekocht. Schrijf je berekening op.
- 1p 3 De aandeelhouders ontvangen een deel van de winst van SolProducts.
→ Hoe wordt de winstuitkering genoemd die bestemd is voor de aandeelhouders?

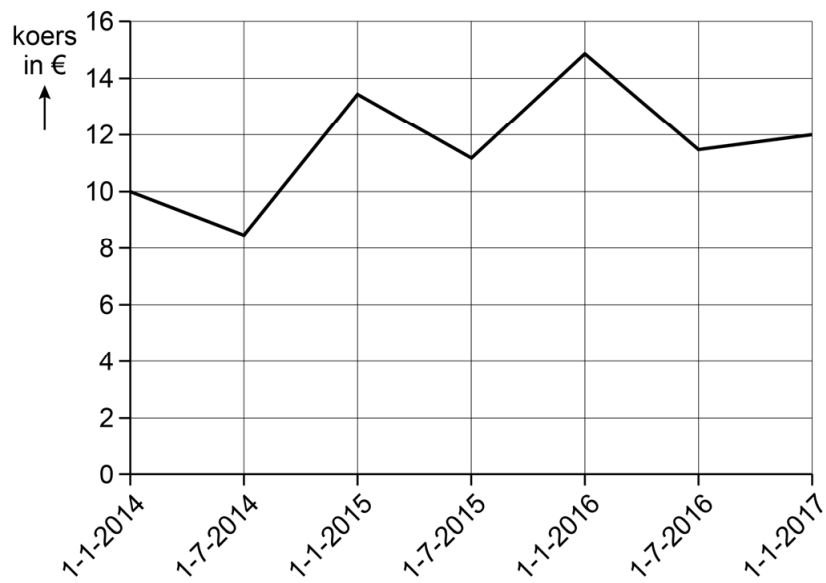
Munir twijfelt, want beleggen in aandelen is altijd risicovol. “We kunnen die zonnepanelen van SolProducts natuurlijk ook zelf kopen, een soort ‘investering’ in ons eigen huis”, zegt Nellie.

Gebruik informatiebron 2.

- 2p 4 Eerst berekenen ze hoeveel panelen ze nodig hebben. In een consumentengids staat een artikel over zonnepanelen. Hun huishouden verbruikt gemiddeld 2.673 kWh per jaar. Ze kiezen zonnepanelen met een vermogen van 270 Wp per stuk.
→ Bereken hoeveel zonnepanelen Nellie en Munir dan minimaal zullen aanschaffen, zodat ze kunnen voorzien in hun gemiddelde stroomverbruik. Schrijf je berekening op.
- 1p 5 De zonnepanelen leveren de 2.673 kWh voor hun huishouden. De prijs voor een kWh is € 0,19.
→ Bereken in twee decimalen de verwachte jaarlijkse besparing op de elektriciteitsrekening van hun huishouden. Schrijf je berekening op.
- 1p 6 Zij zijn tevreden over de verwachte opbrengst van de panelen. “Deze investering is naar verwachting zelfs in ruim 10 jaar terugverdiend. Misschien kan dat nog wel korter worden.”
In welk geval kan de terugverdientijd van een zonnepaneel korter worden?
A als de levensduur van een zonnepaneel toeneemt
B als de prijs van een kWh stijgt
C als de reparatiekosten van een paneel stijgen
- 1p 7 Munir ziet nog wel een mogelijk toekomstig probleem. De energieleverancier is nu wettelijk verplicht om de stroom die je teruglevert op jaarbasis te verrekenen met de stroom die je afneemt. Dit heet salderen. “In de zomer zullen we meer stroom opwekken dan we verbruiken. In de winter verbruiken we meer stroom dan we opwekken.”
→ Leg uit dat er voor Munir en Nellie een nadeel ontstaat als het salderen wordt afgeschaft.

Een zonnige investering

informatiebron 1 koers aandeel SolProducts nv



informatiebron 2 uit de consumentengids

Het vermogen van zonnepanelen wordt uitgedrukt in wattpiek (Wp). Dat is het (maximale) piekvermogen dat het zonnepaneel opwekt.
In Nederland geldt de regel: de jaaropbrengst van een zonnepaneel in kilowattuur (kWh) bedraagt 90% van het vermogen van het systeem in wattpiek.

Produceren zonder afval

Bij de beantwoording van de vragen in deze opgave moet je soms gebruikmaken van informatiebron 3 in de bijlage.

De aandeelhouders van HAL nv zijn bij elkaar gekomen om het jaarverslag van 2017 te bespreken. HAL nv produceert met een beperkt aantal werknemers en veel techniek één type machine die computerchips produceert.



- 2p 8 Maak van onderstaande zinnen een economisch juiste tekst door de juiste woorden te kiezen.

Doe het zo: Noteer de nummers (1), (2), (3) en (4) op je antwoordblad. Vul bij de nummers de juiste woorden in. Kies uit de woorden die tussen haakjes staan.

Bij HAL is sprake van ...(1)... (arbeidsintensieve / kapitaalintensieve) productie. HAL is het enige bedrijf ter wereld dat dit type machine produceert. Deze marktform noemen we ...(2)... (een monopolie / monopolistische concurrentie / een oligopolie). HAL produceert ...(3)... (heterogene / homogene) goederen. Vanwege de jarenlange noodzakelijke miljardeninvesteringen in het bedrijf is toetreding tot deze markt door andere aanbieders ...(4)... (gemakkelijk / moeilijk).

Ondanks de behaalde winst in 2016 maken de aandeelhouders zich zorgen over de toekomst. Bij HAL werken vooral hoogopgeleide werknemers. Er is sprake van krapte op de arbeidsmarkt van deze hoogopgeleiden. Dat kan gevolgen hebben voor de loonkosten.

- 2p 9 Leg in twee stappen uit dat de krapte op deze arbeidsmarkt gevolgen kan hebben voor de hoogte van de loonkosten van HAL.

Gebruik de begrippen 'vraag naar arbeid' en 'aanbod van arbeid' in je antwoord.

Aandeelhouder Julia vraagt zich af bij welke productieomvang de loonkosten per product kunnen dalen.

Gebruik informatiebron 3.

- 1p 10 Wat zou het indexcijfer van de productieomvang in 2018 moeten zijn, zodat de loonkosten per product dalen in vergelijking met 2015?
- A 105
 - B hoger dan 105
 - C lager dan 105
- 1p 11 Aandeelhouder Karim komt met een ander voorstel: "HAL moet anders gaan produceren door afvalstoffen te hergebruiken als grondstof. Daardoor kan onze winst stijgen."
→ Leg uit dat door hergebruik van afvalstoffen de winst kan stijgen.
- 1p 12 Karim overtuigt de andere aandeelhouders van zijn voorstel met het argument dat ook de negatieve externe effecten van de productie kunnen dalen.
→ Geef een voorbeeld van een negatief extern effect van de productie van chipmachines door HAL.

Producersen zonder afval

informatiebron 3 indexcijfers loonkosten en omvang productie HAL

jaar	loonkosten	omvang productie
2015	100	100
2016	102	101,5
2017	104	102
2018	105	...

Gelijk loon

Bij de beantwoording van de vragen in deze opgave moet je soms gebruikmaken van informatiebron 4 in de bijlage.

Nederlandse transportbedrijven en Oost-Europese uitzendbureaus profiteerden van de lage lonen in Oost-Europese landen. Zo werden Poolse vrachtwagenchauffeurs die werken voor een Nederlands bedrijf, maar in dienst zijn van een Pools uitzendbureau, veel lager betaald dan Nederlandse vrachtwagenchauffeurs.



De landen van de Europese Unie (EU) hebben in 2017 een overeenkomst gesloten om deze ongelijke loonbetaling te stoppen. Er is afgesproken dat alle EU-werknemers het cao-loon van het EU-land waarin ze werken, gaan verdienen.

- 1p 13 Inwoners van een EU-land mogen werken en wonen in een ander EU-land vanwege:
- A vrij verkeer van goederen en diensten.
 - B vrij verkeer van kapitaal.
 - C vrij verkeer van personen.
 - D vrij verkeer van werkgelegenheid.
- 1p 14 De overeenkomst heeft voordelen voor Poolse werknemers die via een Pools uitzendbureau in Nederland werken. Maar ook Nederlandse werknemers hebben hiervan een voordeel.
- Noem een voordeel van de overeenkomst voor Nederlandse werknemers.

In Nederland zijn 13.350 Poolse werknemers aan het werk via Poolse uitzendbureaus.

Gebruik informatiebron 4.

- 1p 15 Bereken hoeveel buitenlandse werknemers in Nederland werkzaam zijn via een uitzendbureau uit een ander EU-land. Schrijf je berekening op.

- 1p 16 Polen is wel lid van de EU, maar geen lid van de Economische en Monetaire Unie (EMU).
→ Noem een kenmerkend verschil tussen de EMU-landen en Polen.

Nederlandse bedrijven die gebruikmaken van een Pools uitzendbureau betalen daarvoor aan het Poolse uitzendbureau.

- 1p 17 Is er voor Nederland bij de betaling door de Nederlandse bedrijven aan het Poolse uitzendbureau sprake van export of import? Kies ook de juiste toelichting.
- A Dit is export, want er gaat geld vanuit Polen naar Nederland.
 - B Dit is export, want er gaat geld vanuit Nederland naar Polen.
 - C Dit is import, want er gaat geld vanuit Polen naar Nederland.
 - D Dit is import, want er gaat geld vanuit Nederland naar Polen.

- 1p 18 De lonen van werknemers in de industrie die werken via een Europees uitzendbureau, kunnen stijgen door de overeenkomst. Hogere lonen hebben gevolgen voor de kostprijs van industriële producten uit Nederland.
→ Maak van onderstaande zinnen een economisch juiste tekst door de juiste woorden te kiezen.

Doe het zo: Noteer de nummers (1) en (2) op je antwoordblad. Vul bij de nummers de juiste woorden in. Kies uit de woorden die tussen haakjes staan.

Als gevolg van de gestegen kostprijs ...(1)... (verbetert / verslechtert) de concurrentiepositie van Nederlandse industriële bedrijven ten opzichte van industriële bedrijven buiten de EU. Hierdoor kan voor Nederland de ...(2)... (exporthoeveelheid / importhoeveelheid) van industriële goederen dalen.

Gelijk loon

informatiebron 4 werknemers in Nederland, werkzaam via uitzendbureaus uit andere EU-landen in %

nationaliteit	aandeel
Duits	31%
Pools	15%
Frans	5%
Belgisch	18%
Slowaaks	6%
overig	25%

Loonstrook

Bij de beantwoording van de vragen in deze opgave moet je soms gebruikmaken van informatiebron 5 in de bijlage.

Tijdens Prinsjesdag wordt er veel gesproken over de financiële gevolgen van de regeringsplannen voor verschillende bevolkingsgroepen. Ook bij Robin thuis vragen ze zich af wat er gaat veranderen.

- 1p 19 De plannen die op Prinsjesdag gepubliceerd worden door de regering worden doorgerekend op financiële en economische gevolgen. Welke instantie berekent de economische gevolgen van de regeringsplannen?
- A Centraal Bureau voor de Statistiek
 - B Centraal Plan Bureau
 - C Sociaal Economische Raad
 - D Uitvoeringsinstituut Werknemersverzekeringen

Op het loon van Robins vader, de heer Tichelaar, wordt loonheffing ingehouden. De loonheffing bestaat uit loonbelasting en premies volksverzekeringen.

- 1p 20 Welke wet behoort tot de volksverzekeringen?
- A Algemene Bijstandswet
 - B Algemene Ouderdomswet
 - C Werkloosheidswet
 - D Wet werk en inkomen naar arbeidsvermogen

Gebruik informatiebron 5.

- 1p 21 Op de loonstrook staan een (1) en een (2).
→ Vul de loonstrook aan door de juiste woorden te kiezen.
Doe het zo: Noteer de nummers (1) en (2) op je antwoordblad. Vul bij de nummers de juiste woorden in. Kies uit de woorden die tussen haakjes staan in de loonstrook.

Gebruik informatiebron 5.

- 1p 22 Bereken in een decimaal hoeveel procent van het loon wordt afgedragen aan de Belastingdienst. Schrijf je berekening op.

Uit een krant:

- Komend jaar zullen meer mensen een baan hebben door economische groei.
- Tweeverdieners met elk een bruto-inkomen tussen de € 50.000 en € 75.000 gaan er 0,6% op vooruit.

1p 23 Robin: “Dus als de werkgelegenheid stijgt, dan stijgt ook het besteedbaar inkomen.”

Hieronder staan vijf economische verschijnselen:

- 1 De werkgelegenheid stijgt.
- 2 De loonheffing kan worden verlaagd.
- 3 De uitgaven aan sociale zekerheid dalen.
- 4 De werkloosheid daalt.
- 5 Het besteedbaar inkomen stijgt.

In welke regel staan deze verschijnselen zo, dat een logische gedachtegang ontstaat?

- A 1 → 2 → 3 → 4 → 5
- B 1 → 2 → 4 → 3 → 5
- C 1 → 3 → 2 → 4 → 5
- D 1 → 3 → 4 → 2 → 5
- E 1 → 4 → 2 → 3 → 5
- F 1 → 4 → 3 → 2 → 5

1p 24 Robin: “Pa, als ik naar je salarisstrook kijk, dan wordt er elke maand een groot bedrag ingehouden voor je pensioenvoorziening. Dat kun je toch ook zelf sparen.”

- Noem een reden waarom de overheid alle werknemers verplicht deel te nemen aan collectieve pensioenvoorzieningen.

Loonstrook

informatiebron 5 loonstrook J. Tichelaar

Dhr. J. Tichelaar Johan Cruyffplein 14 9987 XP Zwaandam	bedrijf: Molenaar bv geboortedatum: 20-03-1978 periode: augustus 2017 IBAN: NL99TOBA123456789
...(1)... (besteedbaar / bruto- / netto-) loon: € 4.500	
inhoudingen:	
loonheffing	€ 1.650
pensioenafdracht	€ 350
...(2)... (bruto- / netto- / reëel) loon: € 2.500	

Bij de beantwoording van de vragen in deze opgave moet je soms gebruikmaken van informatiebron 6 in de bijlage.

Youri Storm is eigenaar van een bedrijf dat intelligente, computergestuurde grasmaaiers (CG's) produceert. Zijn zus Marisa wordt binnenkort mede-eigenaar. De eenmanszaak zou dan een vennootschap onder firma worden, de vof Storm.



- 1p 25 Noem een voordeel van een vof ten opzichte van een eenmanszaak.

Het bedrijf is intussen uitgegroeid tot een van de grootste bedrijven in Nederland. Het marktaandeel, op basis van de omzet, bedraagt 64%. Een marktaandeel is ook te berekenen met gegevens van de afzet.

Gebruik informatiebron 6.

- 2p 26 Toon met een berekening aan dat het marktaandeel van vof Storm op basis van de afzet 75% bedraagt. Schrijf je berekening op.

Het marktaandeel kan ook berekend worden door naar de omzetgegevens te kijken. Het marktaandeel van vof Storm berekend op basis van de omzet (64%) is lager dan het marktaandeel op basis van de afzet (75%).

Gebruik informatiebron 6.

- 1p 27 Geef een verklaring voor het verschil tussen het marktaandeel op basis van de omzet en het marktaandeel op basis van de afzet.

- 2p 28 Marisa stelt aan Youri voor om als ondernemingsvorm te kiezen voor de besloten vennootschap (bv), met beiden als enige aandeelhouders. Volgens Marisa is de wettelijke aansprakelijkheid bij een bv voor hen anders geregeld dan bij een nv.

→ Maak van onderstaande zinnen een economisch juiste tekst door de juiste woorden te kiezen.

Doe het zo: Noteer de nummers (1), (2) en (3) op je antwoordblad. Vul bij de nummers de juiste woorden in. Kies uit de woorden die tussen haakjes staan.

Een bv betaalt ...(1)... (inkomstenbelasting / vennootschapsbelasting) over de ...(2)... (brutowinst / nettowinst / omzet). Bij een bv zijn Marisa en Youri ...(3)... (niet / wel) privé aansprakelijk voor de schulden van het bedrijf.

- 1p **29** Youri en Marisa besluiten om een bv op te richten met meer aandeelhouders: "Als bv gaan we dan 1.000 aandelen à € 150 uitgeven." Tante Anna wil haar neef en nicht helpen en koopt 280 aandelen van de nieuwe bv tegen de uitgifteprijs. Het in het eerste jaar verwachte uit te keren dividend, bestemd voor de aandeelhouders, bedraagt in totaal € 65.000.
- Bereken hoeveel dividend naar verwachting in het eerste jaar aan tante Anna wordt uitgekeerd door Storm bv. Schrijf je berekening op.
- 2p **30** Youri: "Als ons bedrijf kapitaalkrachtiger is, kunnen we ook grotere CG's gaan produceren en verhuren. Voor grotere boerenbedrijven in de omgeving kan dat een aantrekkelijk alternatief zijn: huren in plaats van te moeten kopen. Behalve voordelen voor ons zijn er ook nadelen aan verbonden."
- Noem voor Storm bv een financieel nadeel om de CG's te verhuren. Geef een verklaring voor je antwoord.

Vof Storm

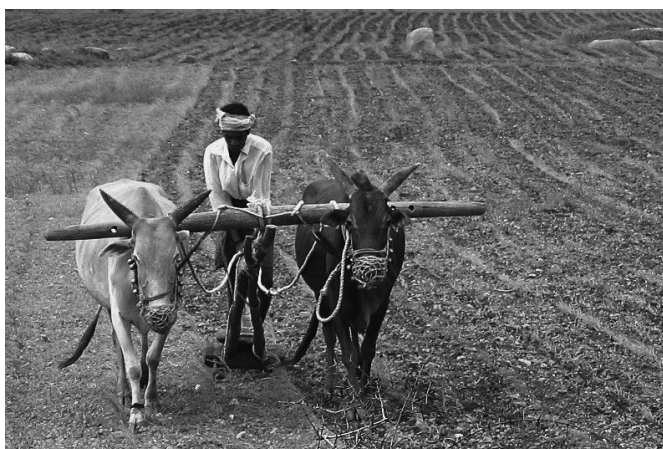
informatiebron 6 financiële gegevens van vof Storm

	omzet	gemiddelde verkoopprijs per artikel
verkoop CG's door vof Storm	€ 1.998.000	€ 2.220
totale verkoop CG's in Nederland	€ 3.120.000	€ 2.600

Indiase boer

Bij de beantwoording van de vragen in deze opgave moet je soms gebruikmaken van informatiebron 7 in de bijlage.

India is een van de best presterende economieën van Azië, met een groei van het nationaal inkomen van 7,5% in 2017. Toch zijn er grote problemen, bijvoorbeeld in de landbouw.



Gebruik informatiebron 7.

- 3p 31 Het inkomen per hoofd van de bevolking in 2017 in India bedraagt \$ 1.710. Veel boeren hebben echter een veel lager inkomen.
→ Bereken het inkomen per hoofd van de bevolking werkzaam in de Indiase landbouw. Schrijf je berekening op.

- 1p 32 Het goede weer leverde dit jaar een recordoogst aan landbouwproducten op voor India.
Welk gevolg heeft de recordoogst voor de verkoopprijzen van deze landbouwproducten?
- A Door het grotere aanbod dalen de verkoopprijzen.
 - B Door het grotere aanbod stijgen de verkoopprijzen.
 - C Door het lagere aanbod dalen de verkoopprijzen.
 - D Door het lagere aanbod stijgen de verkoopprijzen.

Een groeiend probleem in de Indiase landbouw is het tekort aan water. In de deelstaat Haryana wordt om die reden gewerkt aan een project om rijst, het belangrijkste exportproduct, te vervangen door andere producten zoals appels. Ook boer Arjun denkt erover appels te gaan telen in plaats van rijst te verbouwen.

tabel

gegevens van boer Arjun voor 1 kilogram rijst en 1 kilogram appels		
	rijst	appels
benodigde hoeveelheid water	34 liter	10 liter
verkoopprijs	\$ 0,35	\$ 0,50

Boer Arjun in Haryana verbouwt nu uitsluitend rijst en gebruikt 13,6 miljoen liter water. Zijn omzet bedraagt \$ 140.000.

Gebruik de tabel.

- 2p **33** Bereken in een decimaal hoeveel miljoen liter water boer Arjun per jaar kan besparen als hij appels gaat telen in plaats van rijst te verbouwen en dezelfde omzet wil behouden. Schrijf je berekening op.

Onderzoekers van de Wageningen University (WUR) willen de boeren in India ondersteunen. De onderzoekers zijn betrokken bij 40 projecten ter verbetering van de landbouw in India.

- 1p **34** De aandacht van de onderzoekers uit Wageningen gaat vooral uit naar betere irrigatiesystemen om de waterhuishouding te verbeteren. "Uiteindelijk kan ook de Indiase betalingsbalans hierdoor verbeteren", aldus onderzoeker Sievez van de WUR.

Hieronder staan drie economische verschijnselen.

- 1 De import van landbouwproducten daalt.
- 2 De kwaliteit van de landbouwgrond stijgt.
- 3 De productie van landbouwproducten stijgt.

In welke regel staan deze verschijnselen zo, dat een logische gedachtegang ontstaat?

- A betere irrigatiesystemen → 1 → 2 → 3 → betalingsbalans verbetert
- B betere irrigatiesystemen → 1 → 3 → 2 → betalingsbalans verbetert
- C betere irrigatiesystemen → 2 → 1 → 3 → betalingsbalans verbetert
- D betere irrigatiesystemen → 2 → 3 → 1 → betalingsbalans verbetert
- E betere irrigatiesystemen → 3 → 1 → 2 → betalingsbalans verbetert
- F betere irrigatiesystemen → 3 → 2 → 1 → betalingsbalans verbetert

- 1p **35** De onderzoekers van de WUR vinden dat meer diversiteit kan leiden tot een verbetering van de Indiase landbouw. Door meer soorten landbouwproducten te produceren, wordt de Indiase landbouw minder kwetsbaar.
- Geef een reden waarom meer diversiteit de landbouw in India minder kwetsbaar maakt.

Indiase boer

informatiebron 7 gegevens India in 2017

nationaal inkomen	\$ 2.264,04 miljard
aantal inwoners	1.324 miljoen
aandeel landbouw in nationaal inkomen	15%
aandeel bevolking werkzaam in de landbouw	50%

Koopkrachtstijging voor iedereen?

Zoals bij iedere Prinsjesdag doen kranten verslag van de plannen van de regering voor het komende jaar. Het onderwerp waarover op Prinsjesdag het meest wordt geschreven is de koopkracht van de burger.



- 1p **36** Maak van onderstaande zinnen een economisch juiste tekst door de juiste woorden te kiezen.

Doe het zo: Noteer de nummers (1) en (2) op je antwoordblad. Vul bij de nummers de juiste woorden in. Kies uit de woorden die tussen haakjes staan.

De stijging van de kosten van levensonderhoud in Nederland, wordt ...(1)... (deflatie / indexatie / inflatie) genoemd. Als het inkomen in procenten ...(2)... (meer / minder) stijgt dan de algemene prijsstijging van goederen en diensten neemt de koopkracht van het inkomen af.

In het Financieele Dagblad (FD) staat een overzicht van de veranderingen in koopkracht voor verschillende bevolkingsgroepen. Daarbij wordt het begrip modaal inkomen gebruikt.

- 1p **37** Wat wordt bedoeld met het modaal inkomen in Nederland?
- A het gemiddelde inkomen in Nederland
 - B het hoogste inkomen dat in Nederland wordt verdiend
 - C het inkomen dat het meest voorkomt in Nederland
 - D het laagste inkomen dat in Nederland wordt verdiend

Jorgio de Witt is een alleenstaande ouder met drie kinderen. Zijn minimumloon stijgt in 2018 van € 1.625 naar € 1.670 bruto per maand. De inflatie in 2018 bedraagt 1,8%. Volgens het FD stijgt zijn koopkracht vergeleken met andere inkomensgroepen het meest.

- 2p **38** Bereken de procentuele koopkrachtverandering van het maandinkomen van Jorgio de Witt in 2018. Schrijf je berekening op.

- 1p 39 Bij de berekening van de koopkracht gaat de regering ervan uit dat de koopkrachtstijging voor iedereen in een bepaalde inkomensgroep hetzelfde is. Volgens het FD kan door de inkomstenbelasting het koopkrachtplaatje toch verschillen.
→ Leg uit dat de inkomstenbelasting ervoor kan zorgen dat de koopkrachtstijging niet voor iedereen in een bepaalde inkomensgroep hetzelfde is.
- 1p 40 Ondanks de koopkrachtstijging besluit Jorgio de Witt toch zuinig aan te doen. Het is weleens vaker gebeurd dat een voorspelde koopkrachtstijging later leidde tot een koopkrachtdaling. Hieronder staan drie economische verschijnselen:
1 De vraag naar goederen en diensten overstijgt het aanbod.
2 Er komt meer vraag naar goederen en diensten.
3 Er ontstaat inflatie.
In welke regel staan deze verschijnselen zo dat een logische gedachtegang ontstaat?
A koopkracht stijgt → 1 → 2 → 3 → koopkracht daalt
B koopkracht stijgt → 1 → 3 → 2 → koopkracht daalt
C koopkracht stijgt → 2 → 1 → 3 → koopkracht daalt
D koopkracht stijgt → 2 → 3 → 1 → koopkracht daalt
E koopkracht stijgt → 3 → 1 → 2 → koopkracht daalt
F koopkracht stijgt → 3 → 2 → 1 → koopkracht daalt

Wim is werkloos

Wim, 61 jaar, had een tijdelijk contract als leraar op een middelbare school. Wims contract werd niet verlengd door zijn werkgever en hij heeft zich aangemeld bij het UWV.



- 1p 41 Welke taak verricht het UWV voor mensen als Wim?
Het UWV verzorgt de uitvoering van:
A collectieve voorzieningen.
B de pensioenen.
C de volksverzekeringen.
D de werknemersverzekeringen.
- 1p 42 Soraya is een collega van Wim, ook haar contract wordt niet verlengd. Wim heeft maximaal 24 maanden recht op een WW-uitkering. Soraya heeft maximaal 10 maanden recht op een WW-uitkering.
→ Noem een reden waarom Wim langer recht heeft op een WW-uitkering dan Soraya.
- 2p 43 De regering heeft de duur van de WW-uitkering verkort van maximaal 38 maanden naar maximaal 24 maanden. Als reden worden de stijgende uitgaven aan WW-uitkeringen genoemd, vanwege de vergrijzing op de arbeidsmarkt.
→ Noem twee oorzaken waardoor de uitgaven aan WW-uitkeringen kunnen stijgen door de vergrijzing op de arbeidsmarkt.
- Wim verdiende als leraar een maandinkomen van € 1.982.
De WW-uitkering bedraagt 70% van het laatstverdiende loon.
Als de alleenstaande Wim na 24 maanden WW-uitkering nog geen werk heeft gevonden, stopt de WW-uitkering. Hij kan daarna een bijstandsuitkering van € 933,65 per maand ontvangen.
- 1p 44 Stel dat Wim een volledige bijstandsuitkering ontvangt.
→ Bereken in twee decimalen in euro's de inkomensachteruitgang voor Wim vergeleken met de WW-uitkering. Schrijf je berekening op.

1p 45 Voor de overheid ontstaan er nog meer uitgaven die verband houden met de toenemende vergrijzing in Nederland. De overheid wil bezuinigen op deze uitgaven.

→ Maak van de onderstaande zinnen een economisch juiste tekst door de juiste woorden te kiezen.

Doe het zo: Noteer de nummers (1) en (2) op je antwoordblad. Vul bij de nummers de juiste woorden in. Kies uit de woorden die tussen haakjes staan.

Een manier waarop de overheid kan bezuinigen op de sociale zekerheid is de leeftijd waarop men aanspraak kan maken op een AOW-uitkering te ...(1)... (verhogen / verlagen). De AOW-uitkering wordt deels betaald uit ...(2)... (sociale premies / zorgpremies) van de werkenden en in toenemende mate door belastinginkomsten.